

Akutte postoperative komplikationer efter rygkirurgi

Jørgen Degn

Afdelingslæge og klinisk lektor
Videncenter for Rygsygdomme
Glostrup Hospital

Rygsgydom.dk

E-learning: kursus 1

En kort gennemgang af
5 rygkirurgiske adgange
og deres mulige respektive
**akutte behandlingskrævende
komplikationer**

Vigtige kliniske problemstillinger

- 1. eller 2. neurons påvirkning?
- "Tværsnit" eller "cauda"?
- Let eller svær parese?
- Akut eller langvarig tilstand?
- MR- eller CT-skanning?
- Urinretention eller –inkontinens?
- Normal eller slap analsfinkter?
- ABC-vurdering?
- "Kan det vente til næste dag?"
- "Kan det vente 30 min?"

WHAT'S IN IT FOR ME?

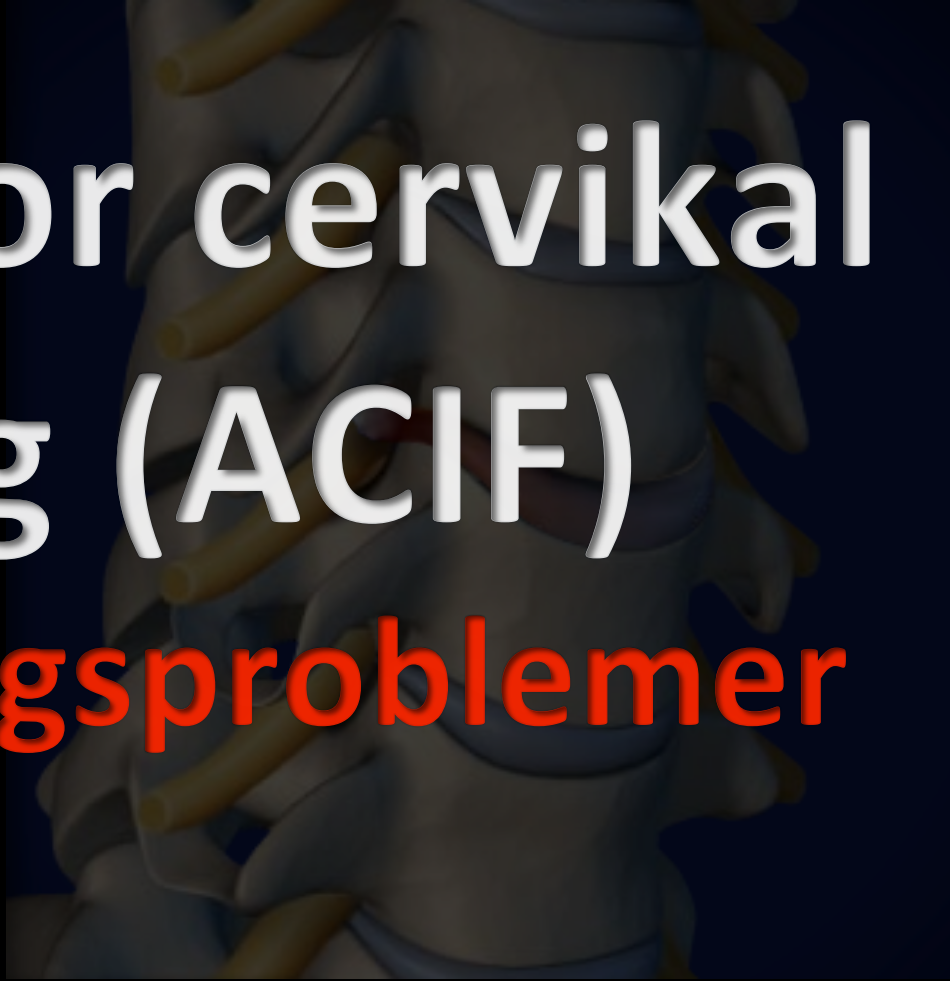

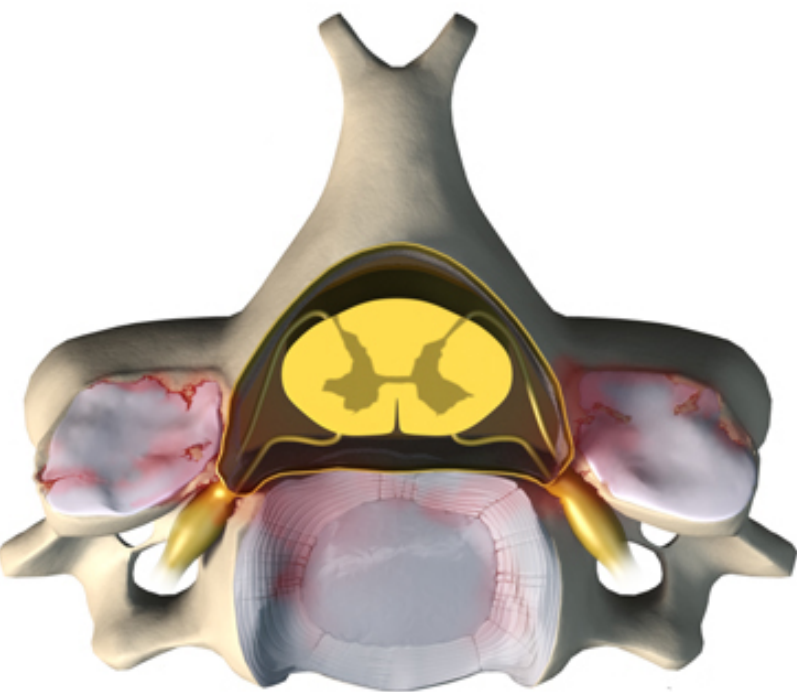

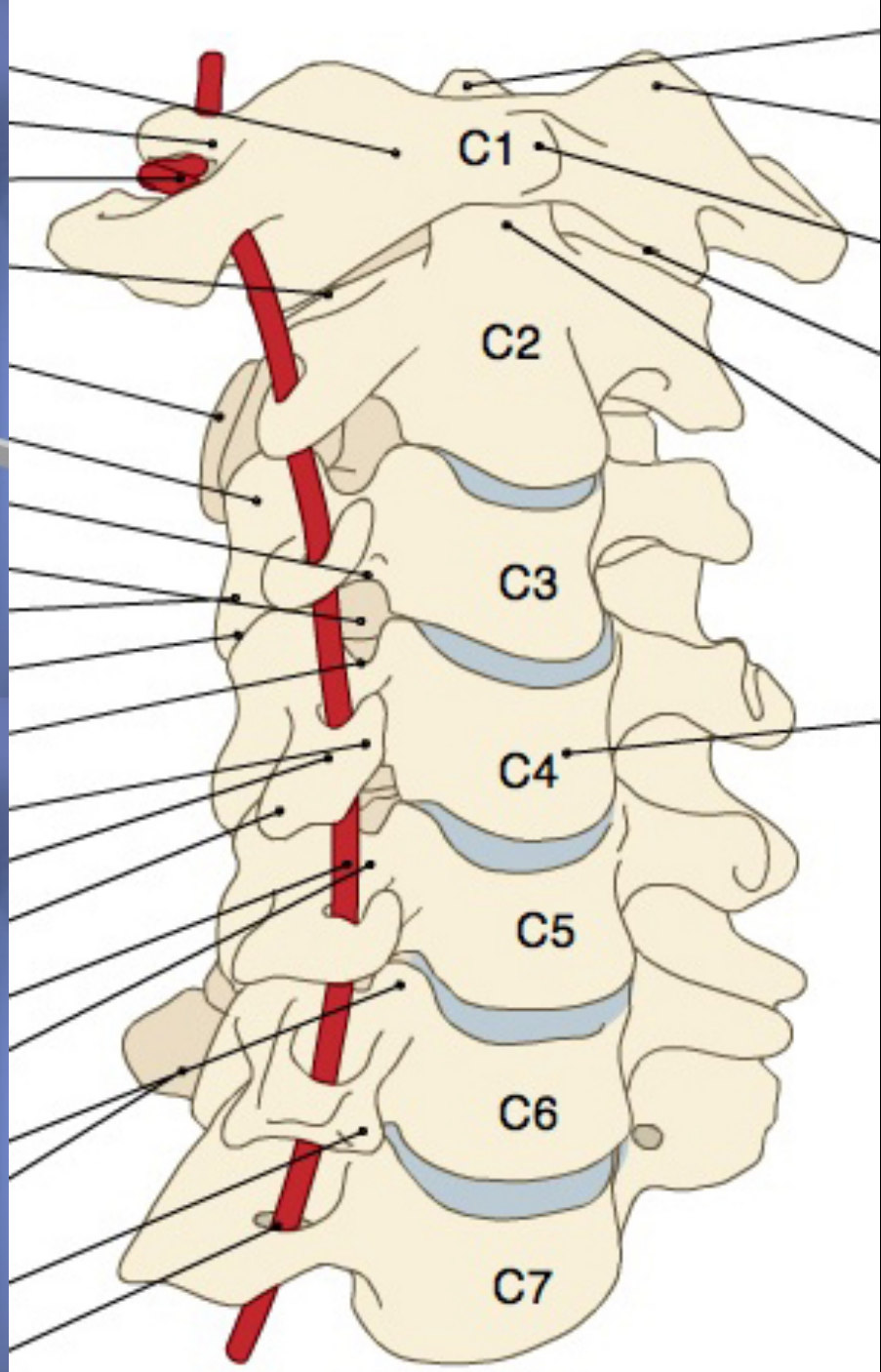
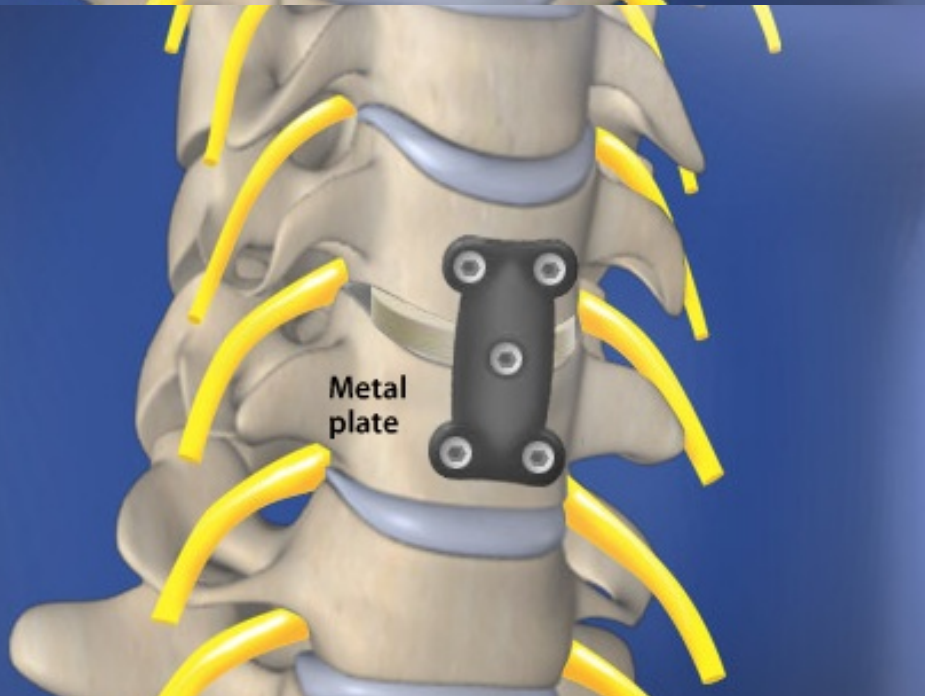
RESUME

Indgrebstype	Anterior adgang	Posterior adgang (lam.)
Cervikalt niveau:	Vejrtrækningsproblemer (ACIF)	Tværsnitssyndromet
Lumbalt niveau:	Shock (ALIF)	Cauda Equina Syndromet

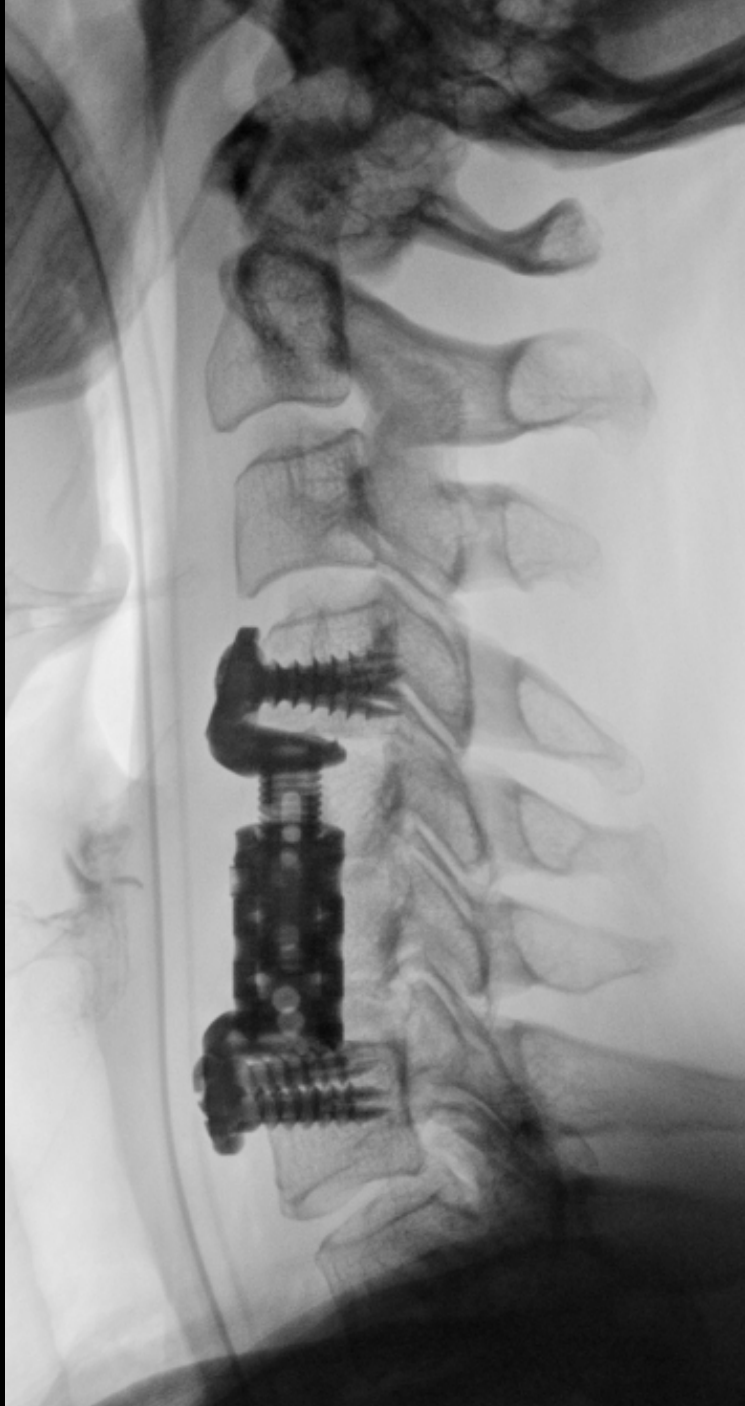
1. Anterior cervikal adgang (ACIF) vejtrækningsproblemer

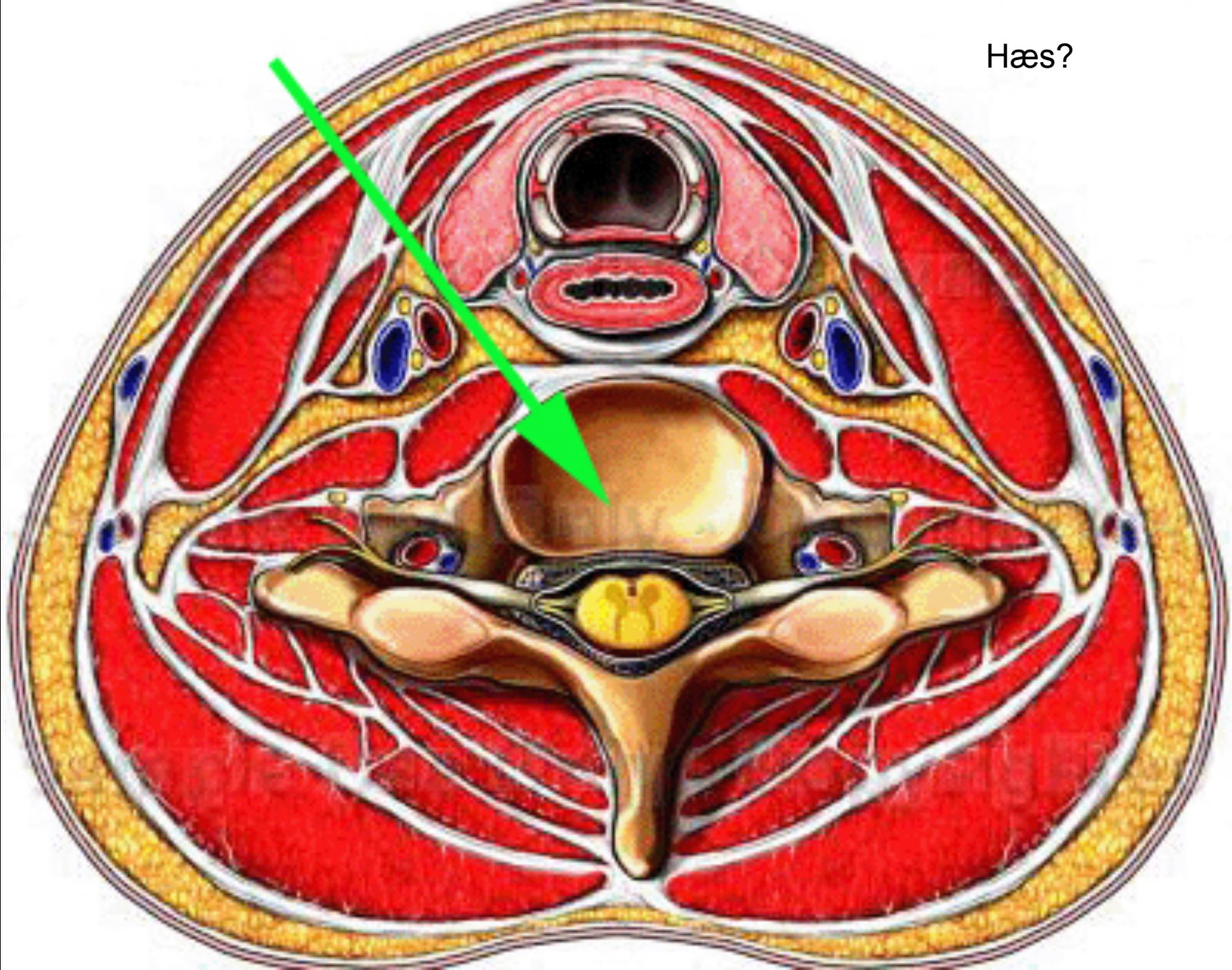

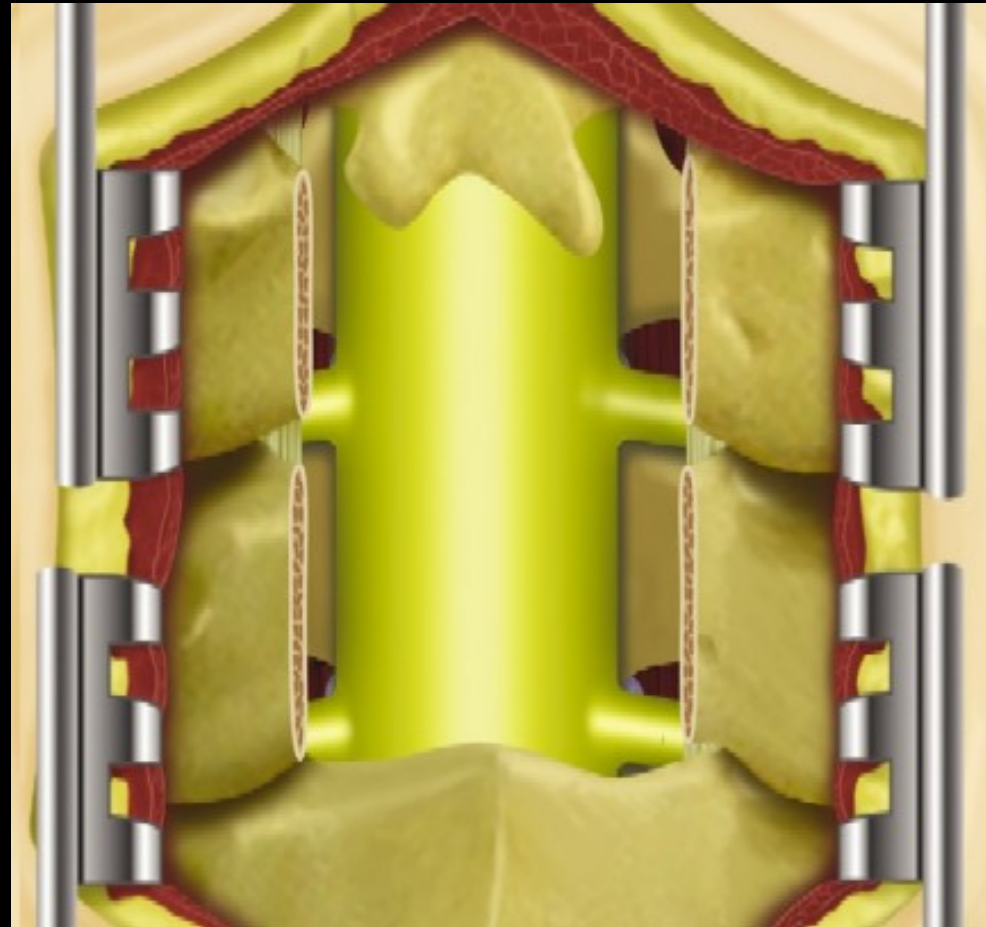

Hæs?

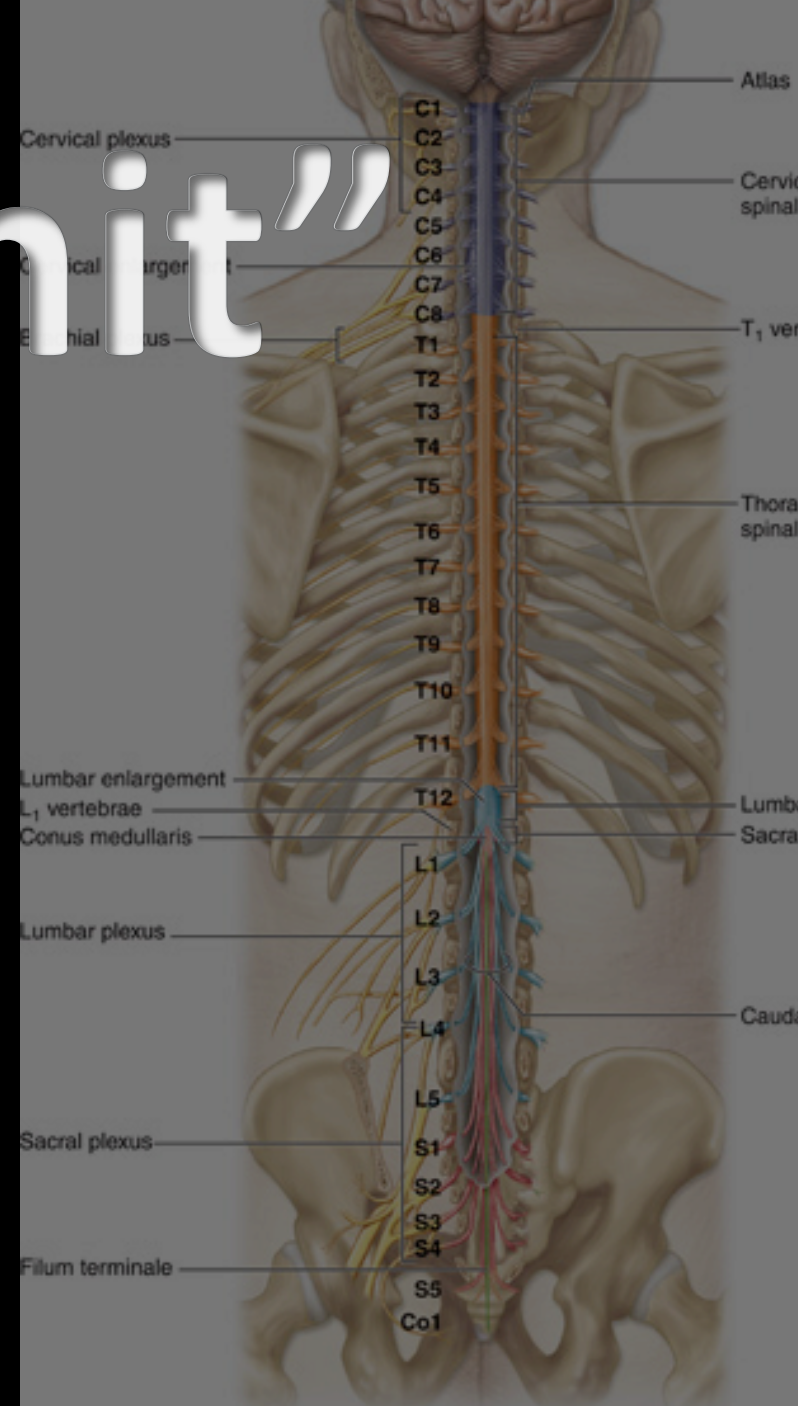

2. Bagre cervikal
adgang (laminektomi)
tværsnitssyndromet

"Tværsnit"

Medullært tværnitssyndrom

Motor and descending (efferent) pathways (red)

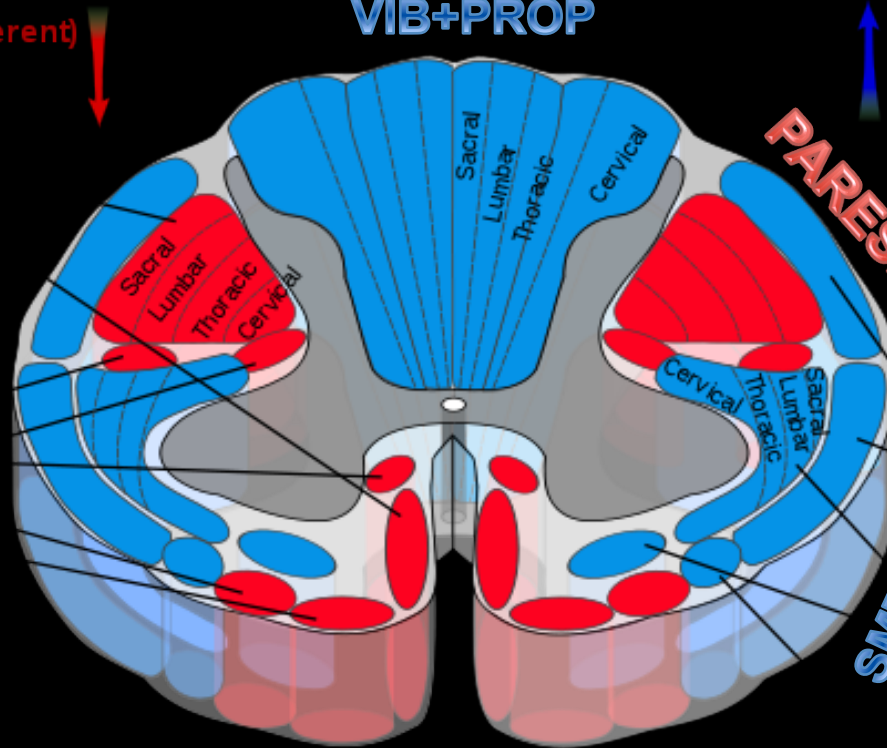
Pyramidal tracts

- Lateral corticospinal tract
- Anterior corticospinal tract

Extrapyramidal Tracts

- Rubrospinal tract
- Reticulospinal tracts
- Olivospinal tract
- Vestibulospinal tract

VIB+PROP

Sensory and ascending (afferent) pathways (blue)

Dorsal Column Medial Lemniscus System

- Gracile fasciculus
- Cuneate fasciculus

Spinocerebellar Tracts

- Posterior spinocerebellar tract
- Anterior spinocerebellar tract

Anterolateral System

- Lateral spinothalamic tract
- Anterior spinothalamic tract

Spino-olivary fibers

KOMPLET

Totalt bortfald udfor og nedenfor læsionen med skarp sensibilitetsgrænse

PARTIELT

Halvsidigt (Brown-Séquard): smt+tmp krydser
Anterior (SAS) eller posterior
Centralt (OE) eller blandet

Patient Name _____

Examiner Name _____ Date/Time of Exam _____

STANDARD NEUROLOGICAL CLASSIFICATION OF SPINAL CORD INJURY

MOTOR

KEY MUSCLES (scoring on reverse side)

	R	L	
C5	☐	☐	Elbow flexors
C6	☐	☐	Wrist extensors
C7	☐	☐	Elbow extensors
C8	☐	☐	Finger flexors (distal phalanx of middle finger)
T1	☐	☐	Finger abductors (little finger)

UPPER LIMB TOTAL + =
 (MAXIMUM) (25) (25) (50)

Comments:

L2	☐	☐	Hip flexors
L3	☐	☐	Knee extensors
L4	☐	☐	Ankle dorsiflexors
L5	☐	☐	Long toe extensors
S1	☐	☐	Ankle plantar flexors

Voluntary anal contraction (Yes/No)

LOWER LIMB TOTAL + =
 (MAXIMUM) (25) (25) (50)

LIGHT TOUCH PIN PRICK

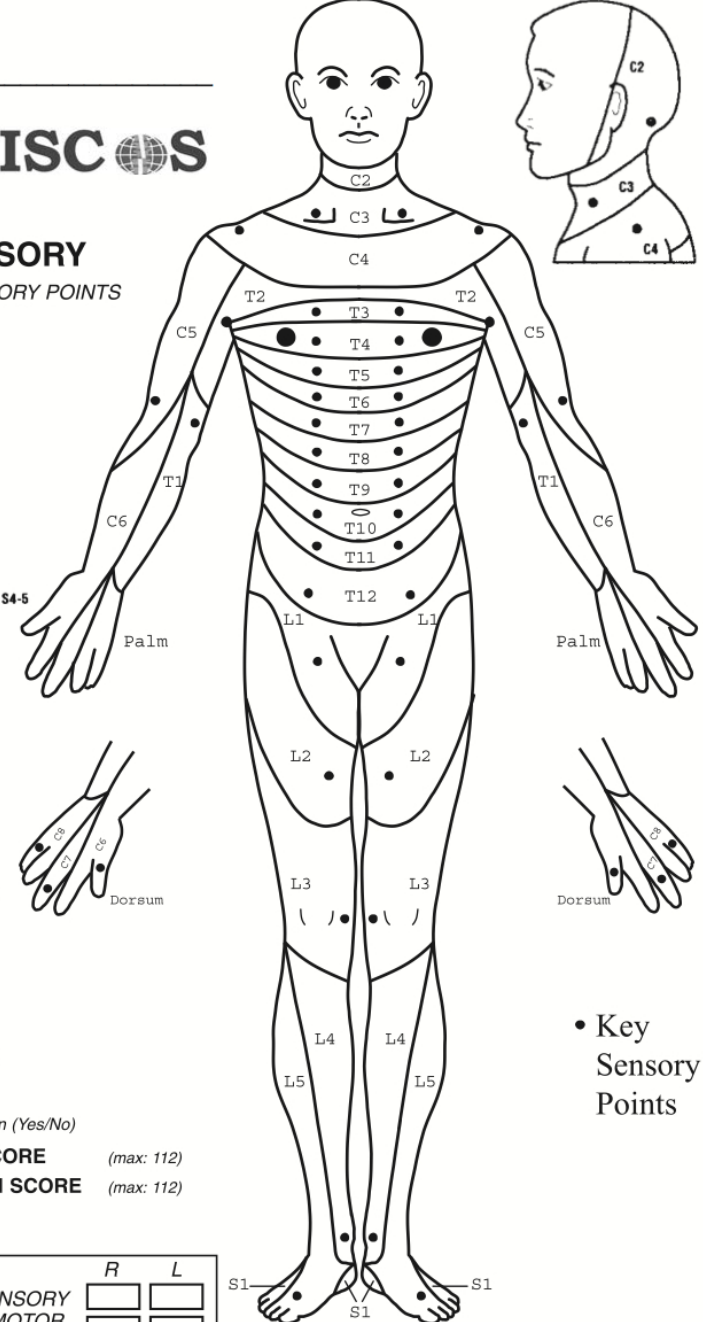
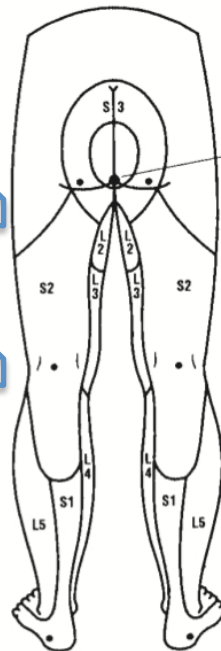
	LIGHT TOUCH		PIN PRICK	
	R	L	R	L
C2				
C3				
C4				
C5				
C6				
C7				
C8				
T1				
T2				
T3				
T4				
T5				
T6				
T7				
T8				
T9				
T10				
T11				
T12				
L1				
L2				
L3				
L4				
L5				
S1				
S2				
S3				
S4-5				

TOTALS { + = }
 (MAXIMUM) (56) (56) (56) (56)

SENSORY

KEY SENSORY POINTS

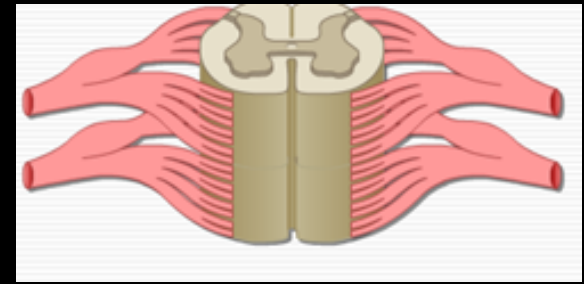
0 = absent
 1 = impaired
 2 = normal
 NT = not testable

• Key Sensory Points

NEUROLOGICAL LEVEL The most caudal segment with normal function	SENSORY	R	L	COMPLETE OR INCOMPLETE? ☐ Incomplete = Any sensory or motor function in S4-S5	ZONE OF PARTIAL PRESERVATION Caudal extent of partially innervated segments	SENSORY	R	L
	MOTOR	☐	☐			MOTOR	☐	☐
ASIA IMPAIRMENT SCALE				☐				

CNS eller PNS

1. NEURON (CNS)

Supranuklære udfald:

- Hyperrefleksi
- Babinskis tåfænomen
- Hoffman's refleks
- Fodklonus
- Tonusøgning
- Evt. let muskelatrofi
- Spastisk parese

2. NEURON (PNS)

Infranuklære udfald:

- Hyporefleksi
- Nedsat/ophævet tonus
- Svær muskelatrofi
- Slap parese

Cervikalt tværsnit C6

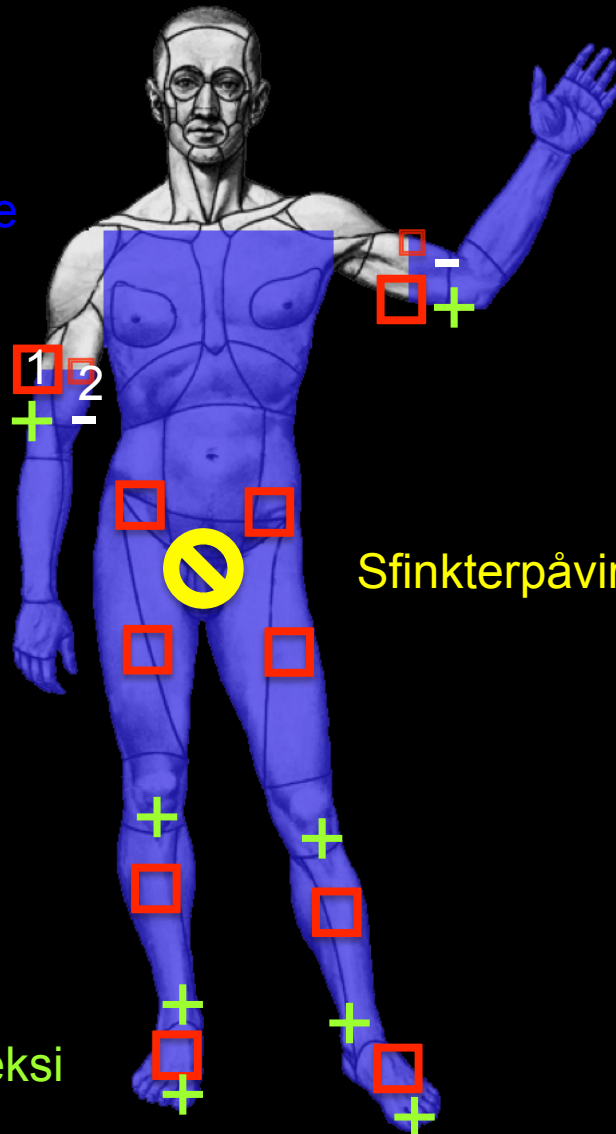
Sensibilitetsgrænse

Tetraparese

Sfinkterpåvirkning

Hyperrefleksi

LSS KAN
MASKERE

Partielle tværsnits- syndromer

Hø. Brown-Séquard Th4

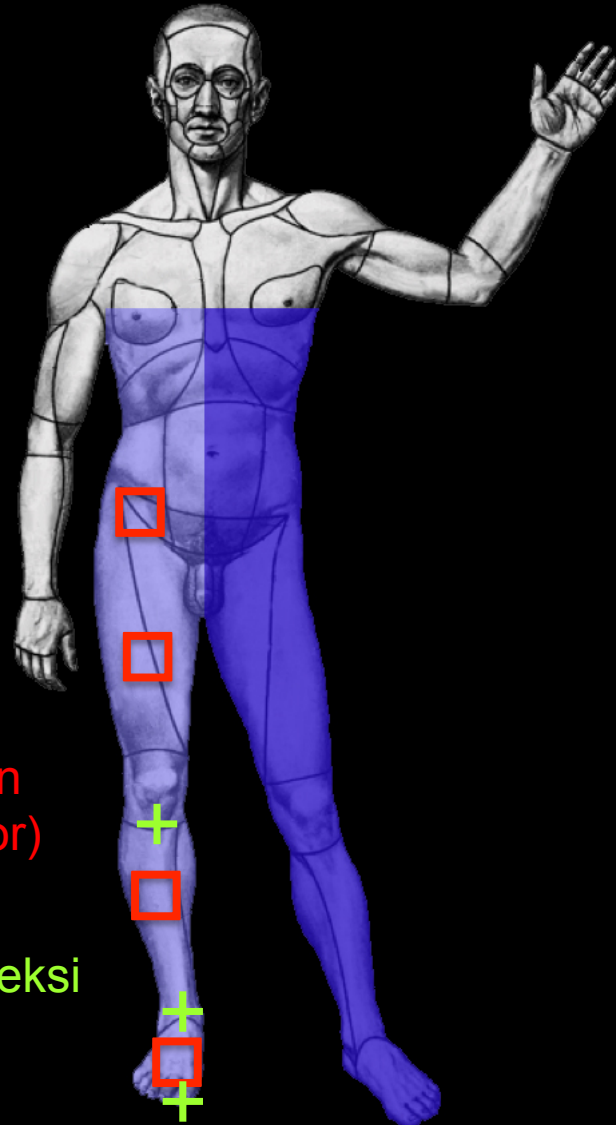
Sensibilitetsgrænse

Parese højre ben
(flexor > extensor)

Hyperrefleksi

Proprioception & berøring

Smerte & temperatur

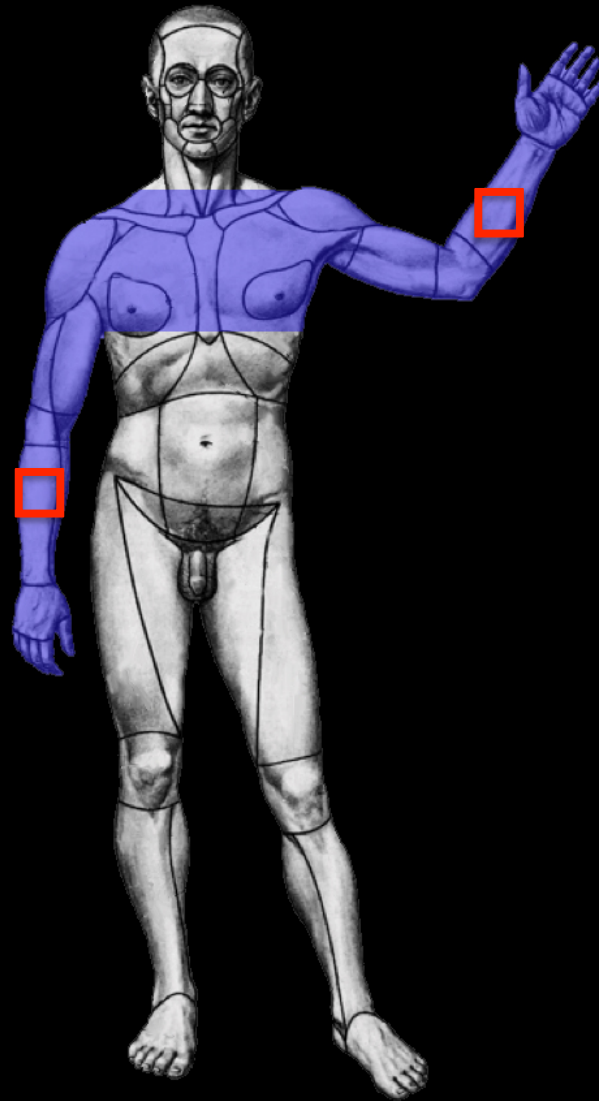

Central medullær læsion

Analgesi &
Thermanæstesi

(Tr. Spinothalamicus lat. krydser centrum)

Paraparesis superior

Ofte brændende
dysæstesier i armene

**HYPEREXTEN-
SION & CSS**

Tidsfaktor

AKUT: spinalt shock

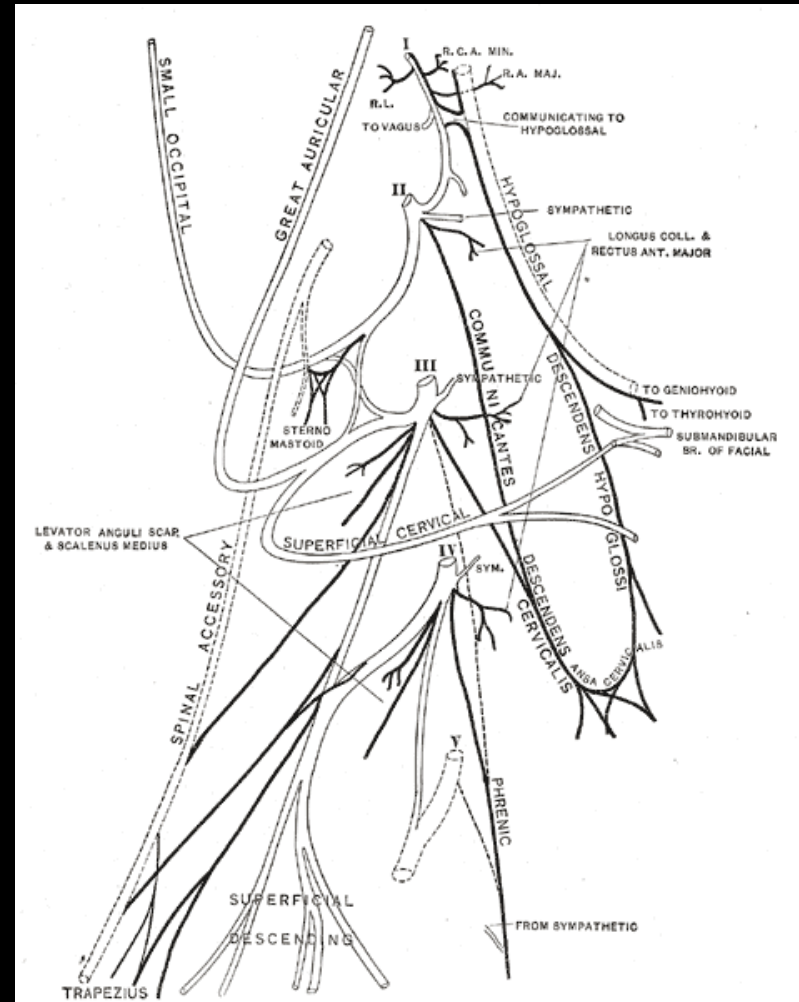
- **Slappe pareser**
- **Manglende senerereflekser**
- **Atonisk blæreparalyse**

KRONISK / LANGSOM

- Lokale rygsmerter
- Radikulære smerter
- Paræstesier
- Spastisk parese
- Øget tonus
- Klonus
- Livlige reflekser
- Babinskis tåfænomen

Respiratoriske symptomer

- Paradox respiration (insp. indtrækninger) ved rygmarsvlæsion mellem C5-Th6
- Diaphragma (mellemgulvet) innerveres af n. phrenicus som udspringer fra: C3-C4-C5
- Højere læsioner medfører ophævet spontan respiration og dermed ofte død

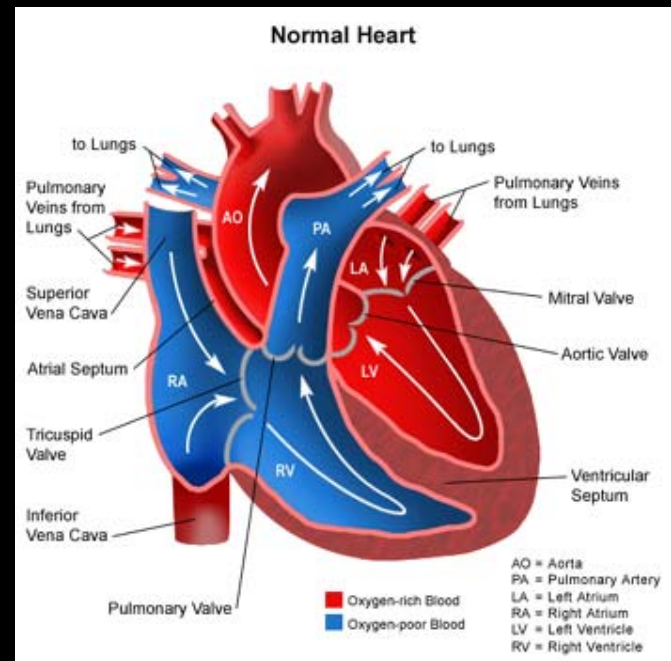

Kardiovaskulære symptomer

Cervikal medullær læsion kan medføre **funktionel sympatectomi**

- Nedsat hjertefrekvens
- Nedsat cardiac output
- Nedsat blodtryk

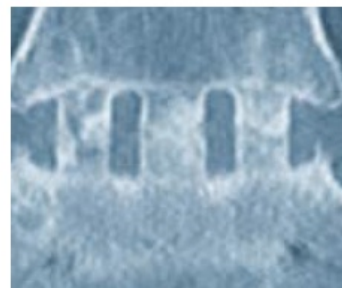
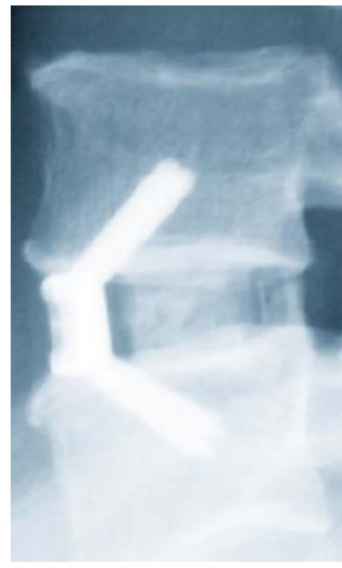

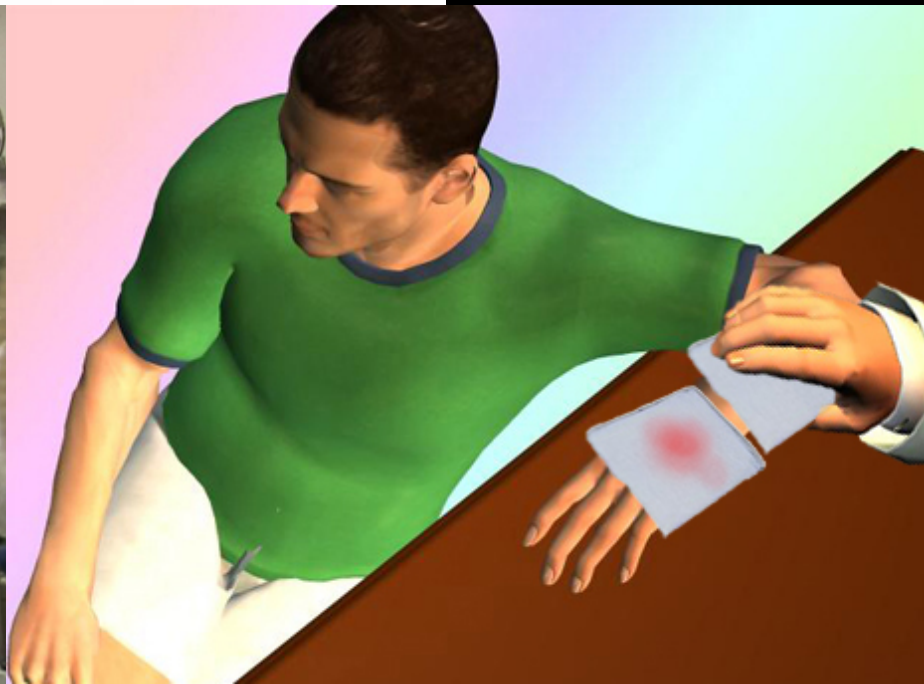
Risiko for lungeødem ved behandling !

3. Anterior lumbar adgang (ALIF)

Shock

ALIF

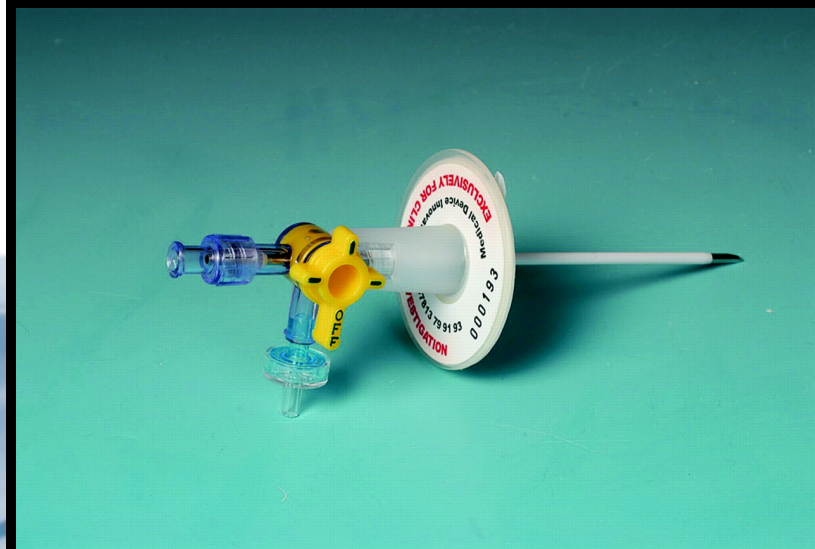
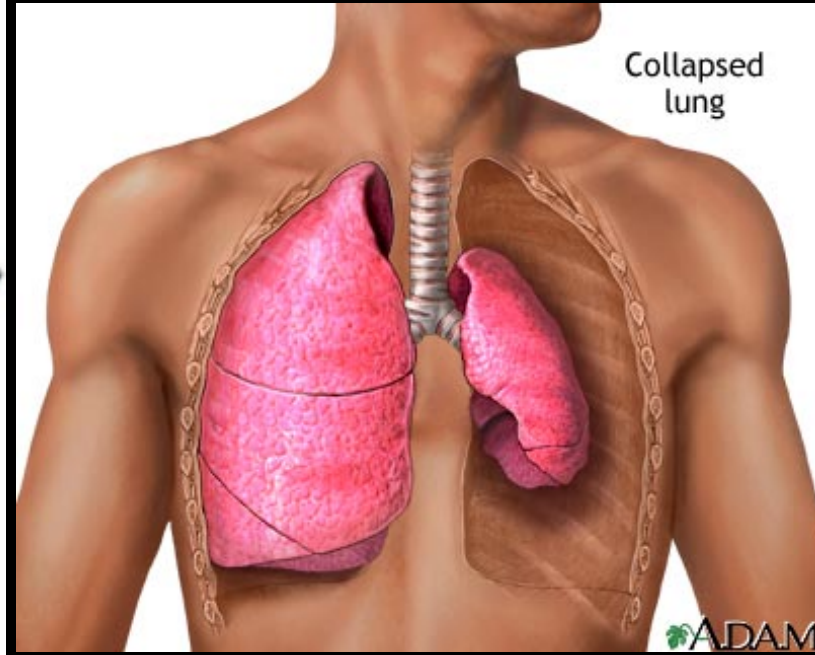
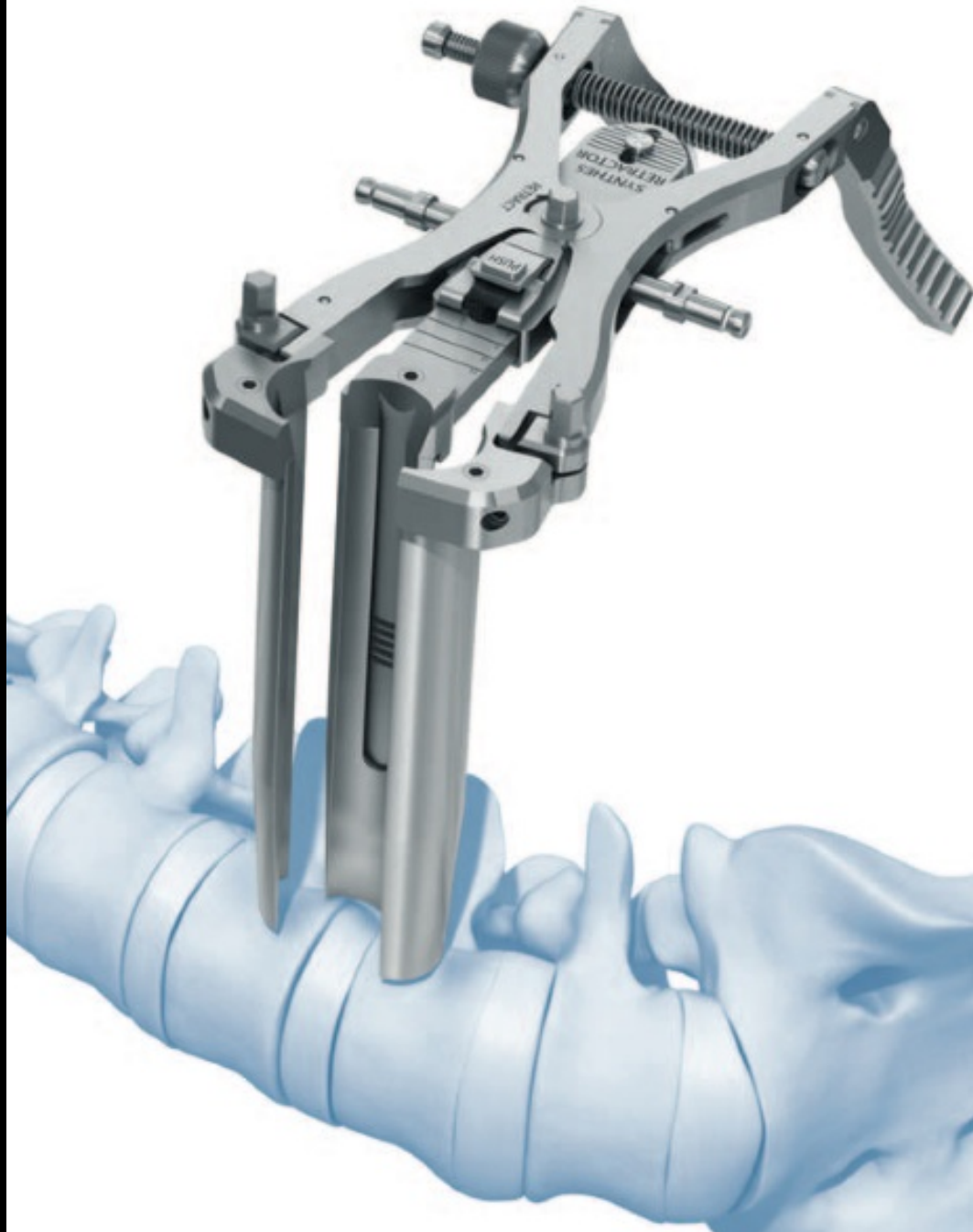

4. Lateral lumbar adgang

Pneumothorax

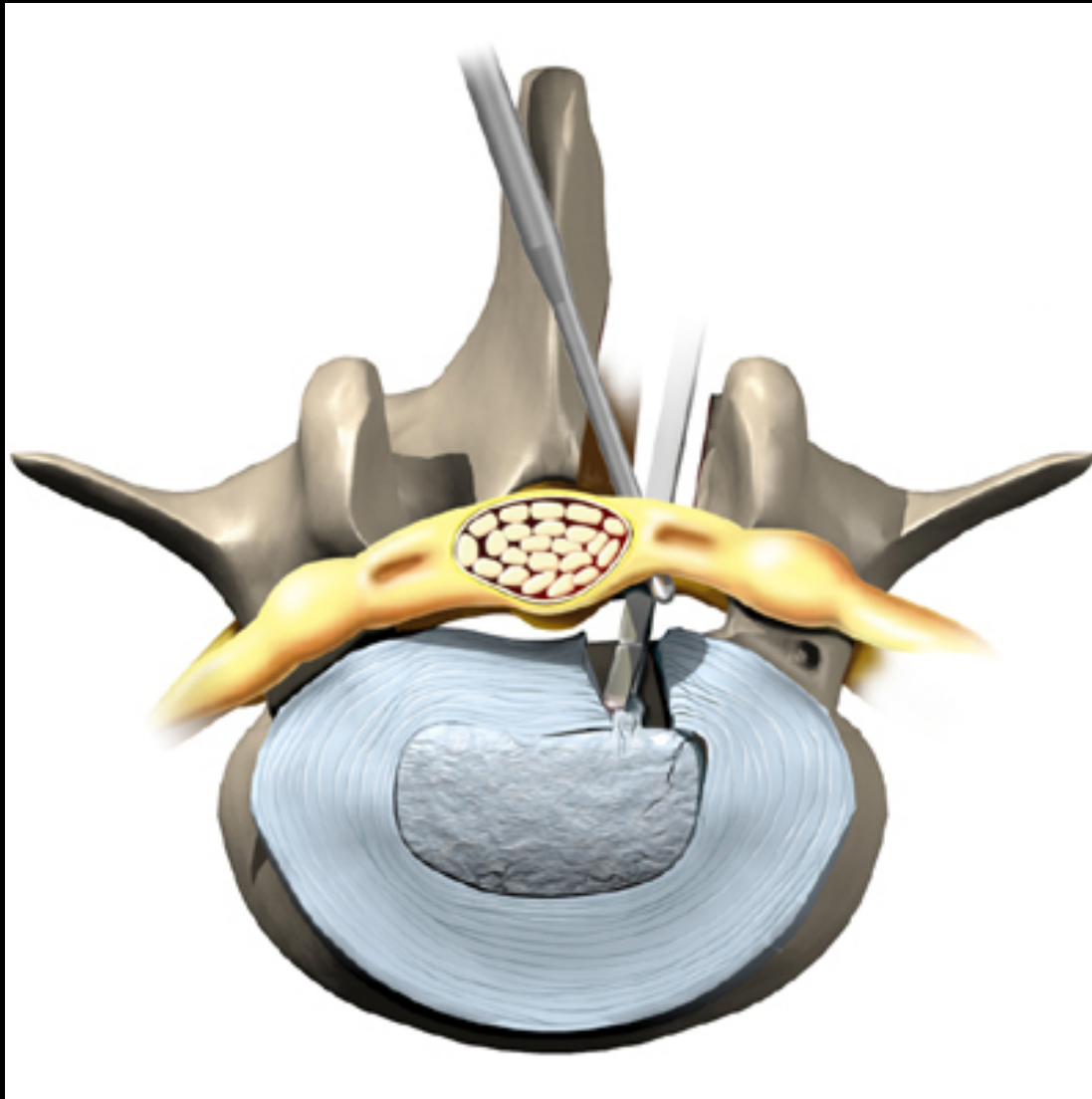

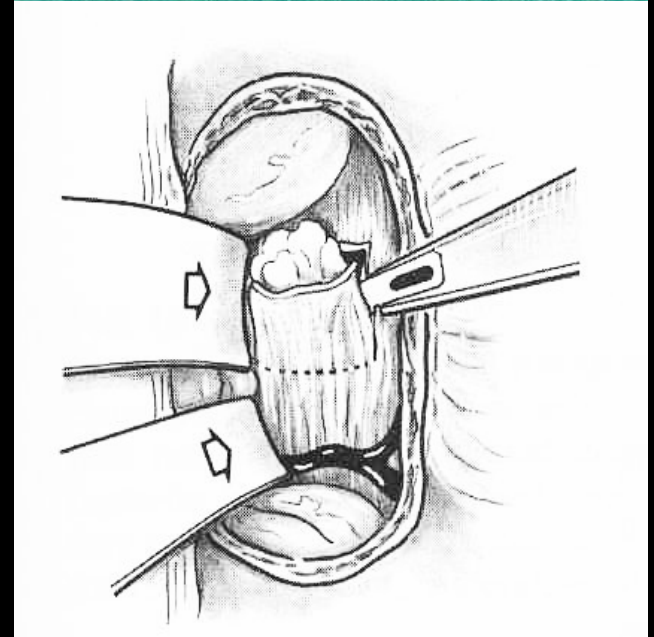

5. Posterior lumbal adgang (laminektomi) Cauda Equina Syndromet

Partiel hemilaminektomi

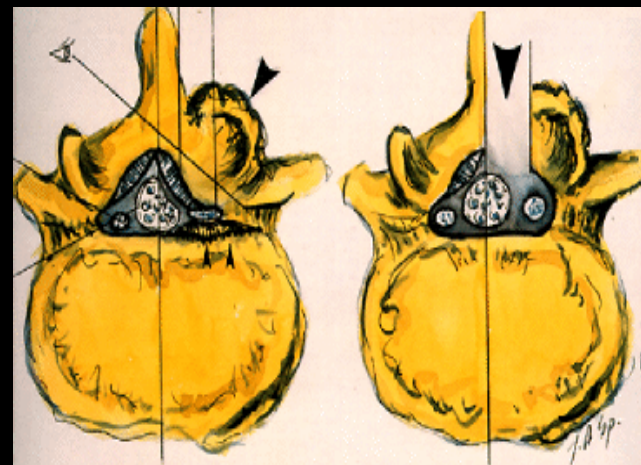
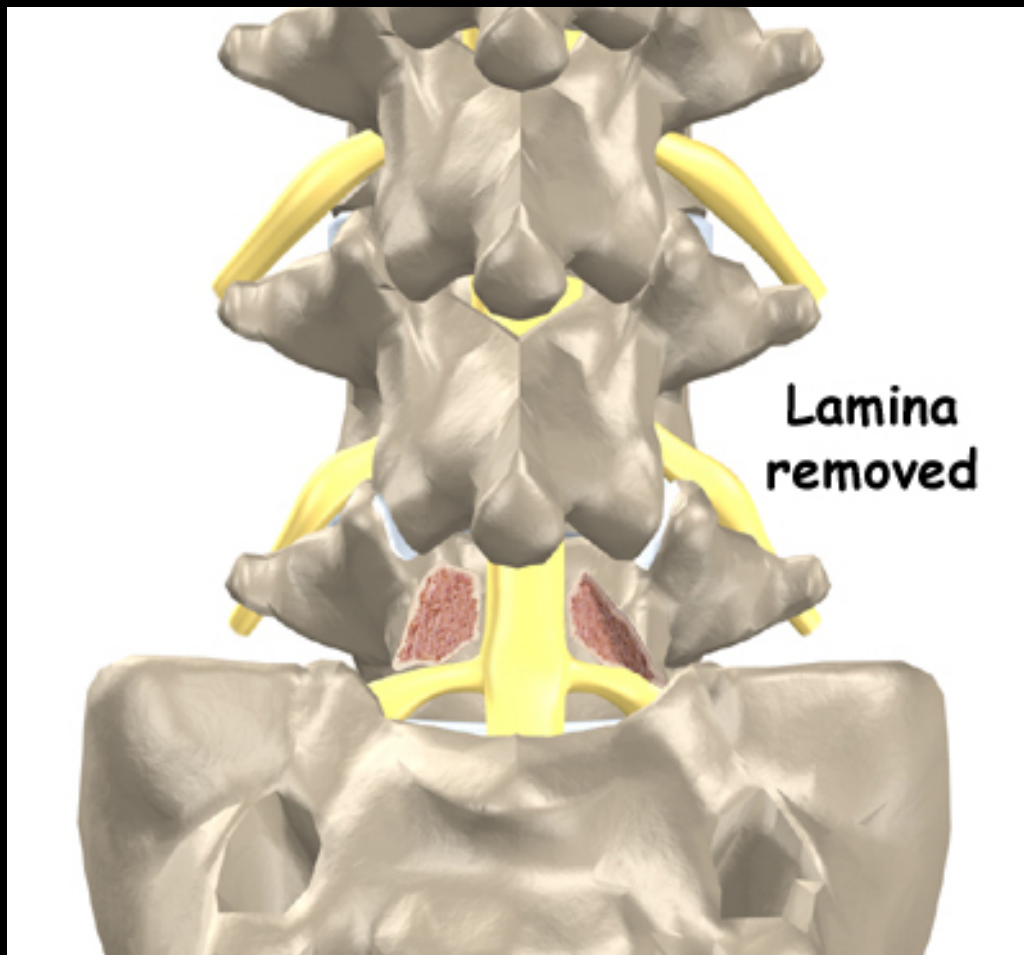

- Klassisk diskektomi
- Mikroskop v/ recidiv
- Evt. dese

Laminektomi eller rodfrilægning

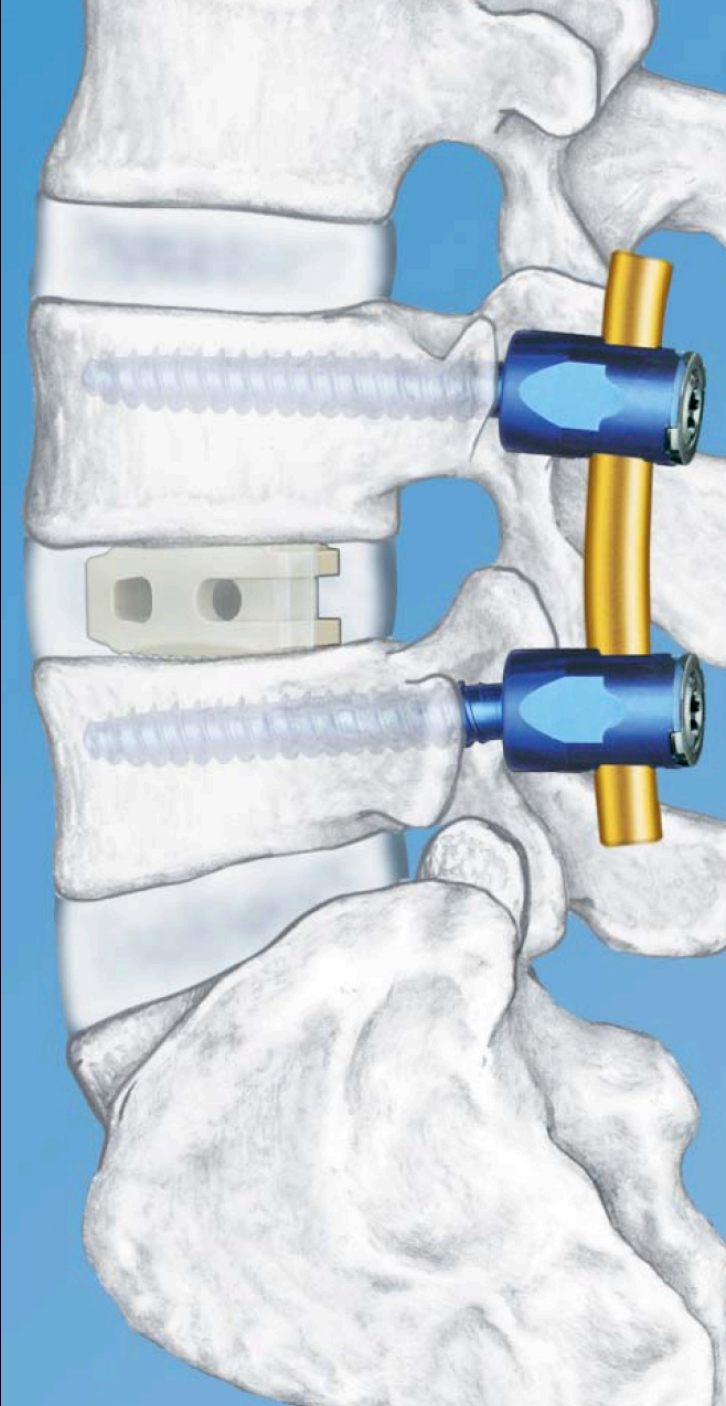
Facetleddet bevares – 4% udvikler instabilitet

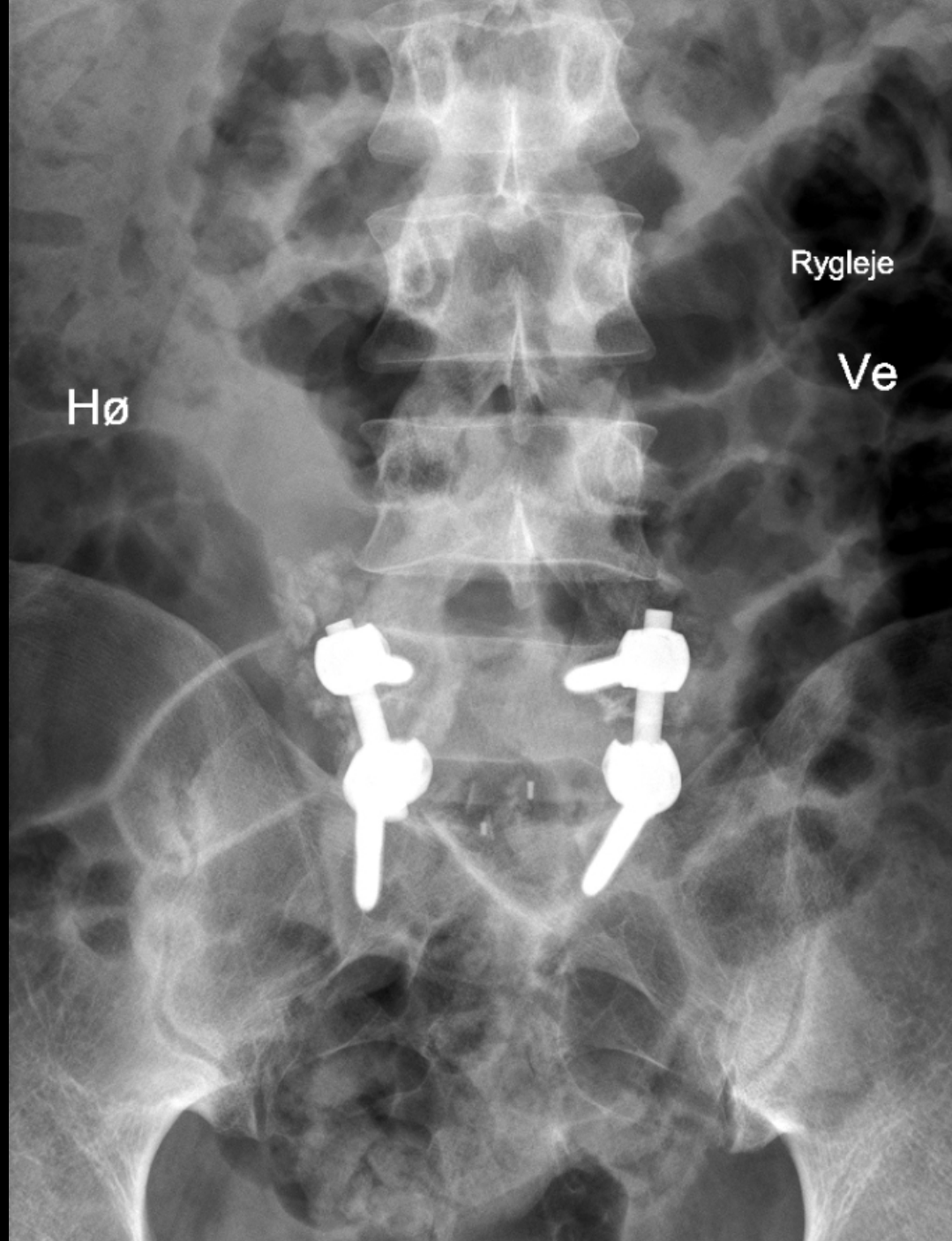
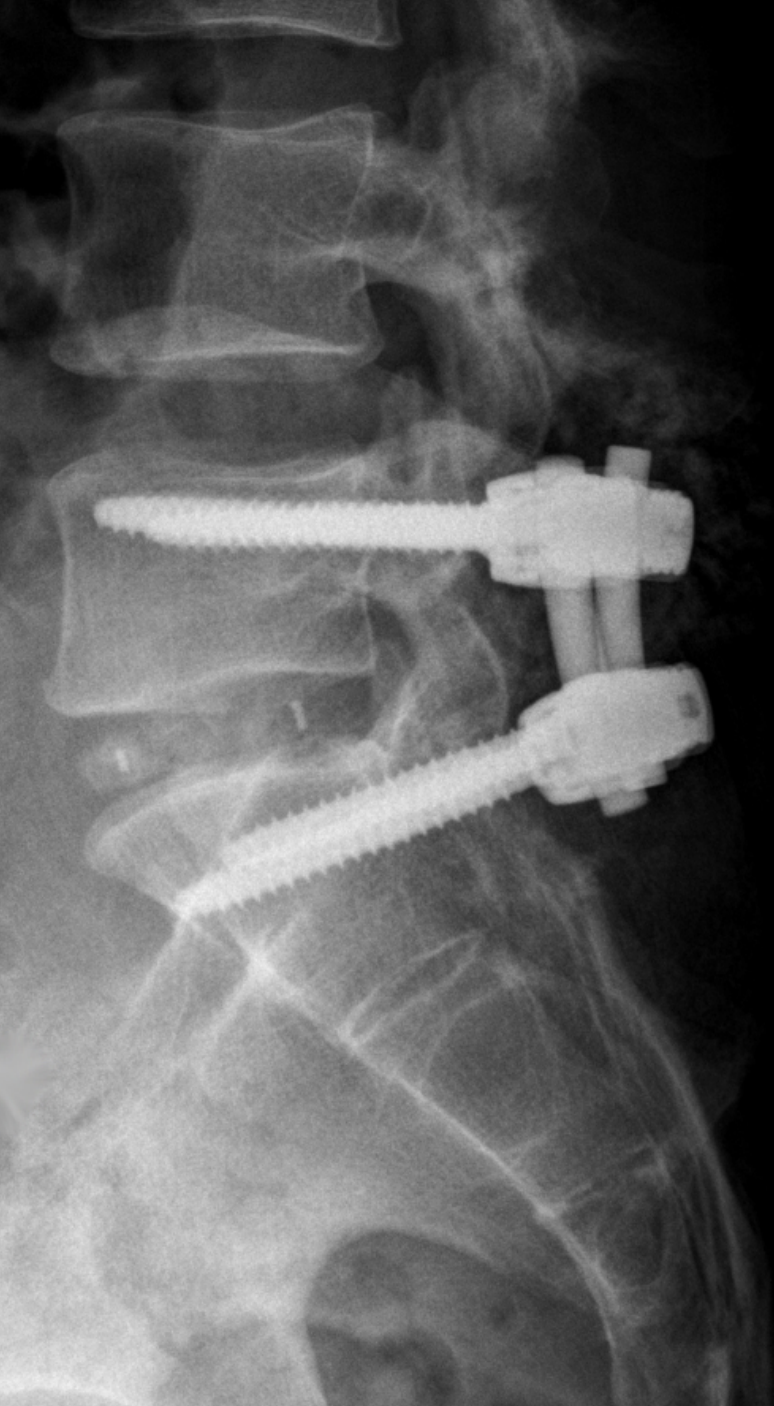
L4/L5-Dese

Transforaminal Lumbar Interbody Fusion

- Pedikelskruer
- Stave
- Diskectomi
- TLIF-Spacer (Opal)
- Knoglestykker evt. transplantat

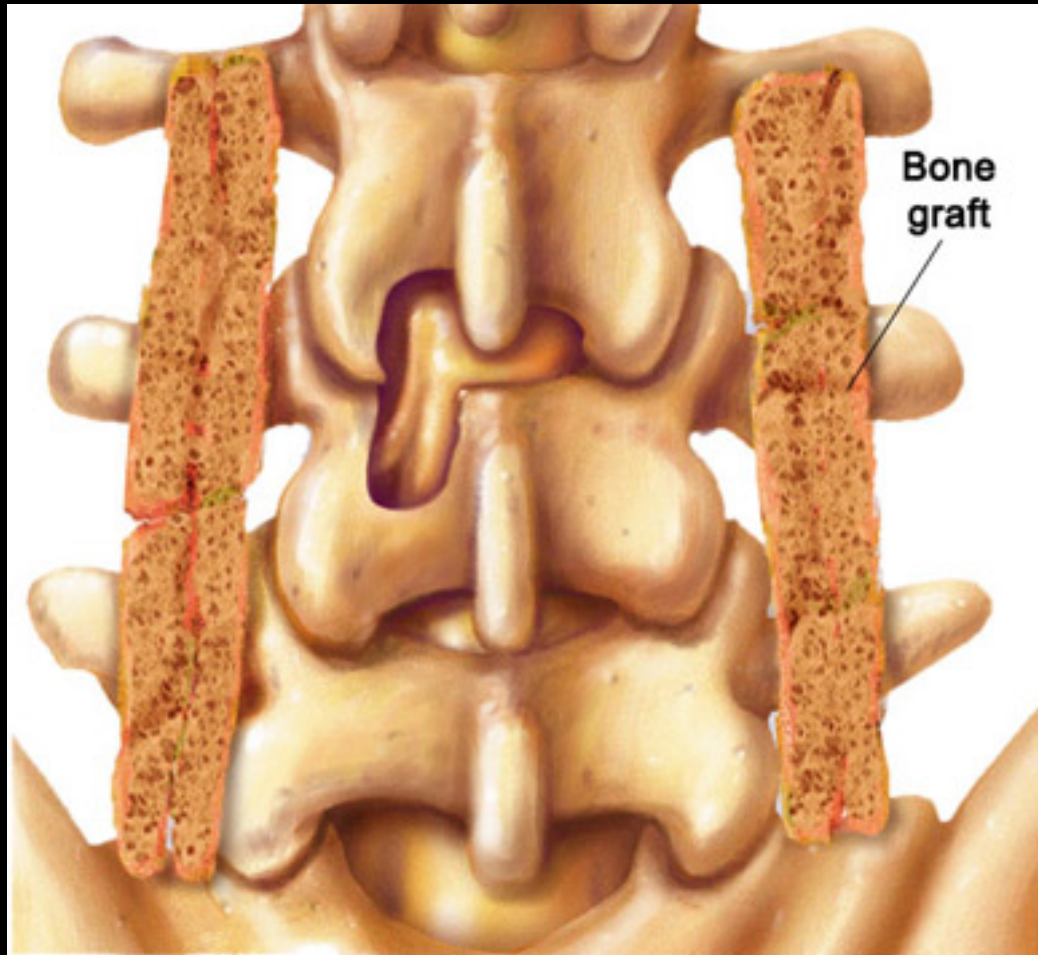

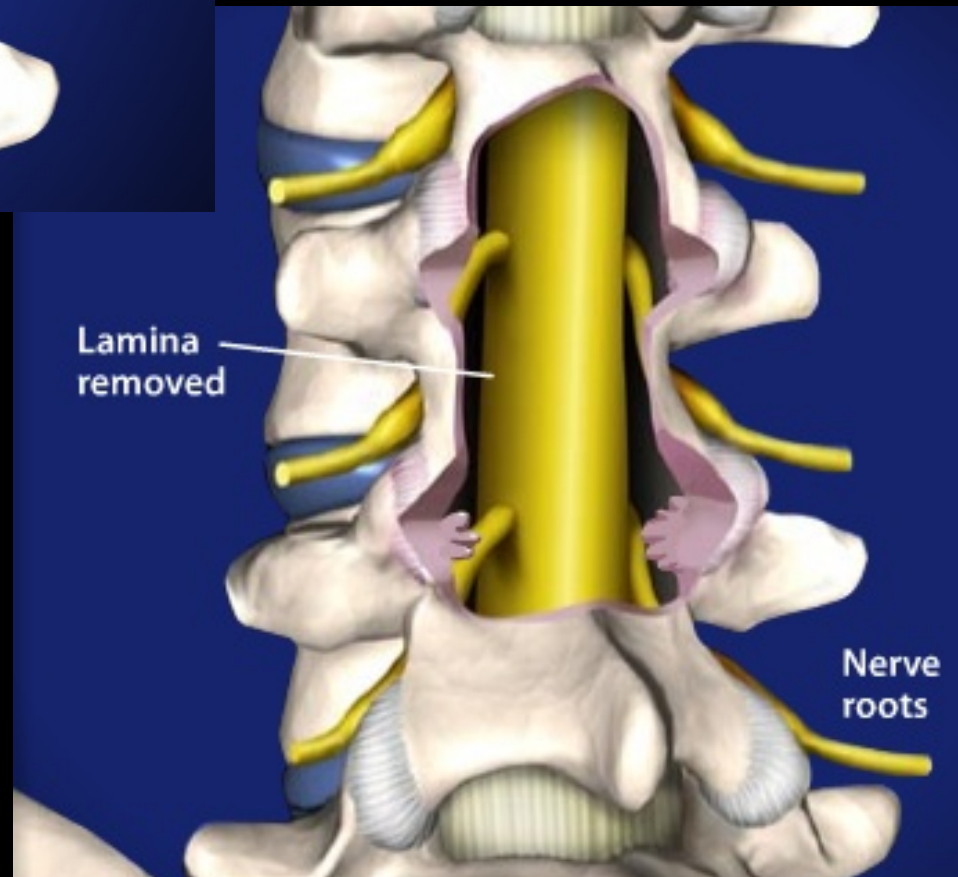

Ikke-instrumenteret dese

Cauda equina syndrom S1-S5

KLINISK
DIAGNOSE

Manglende blære-
fyldningsfølelse

Urinretention evt.
overløbsinkontinens

Slap analsfinkter

Perianalt føleudfald

Ophørt ano-kutan og
-anal refleks, bed evt. pt hoste

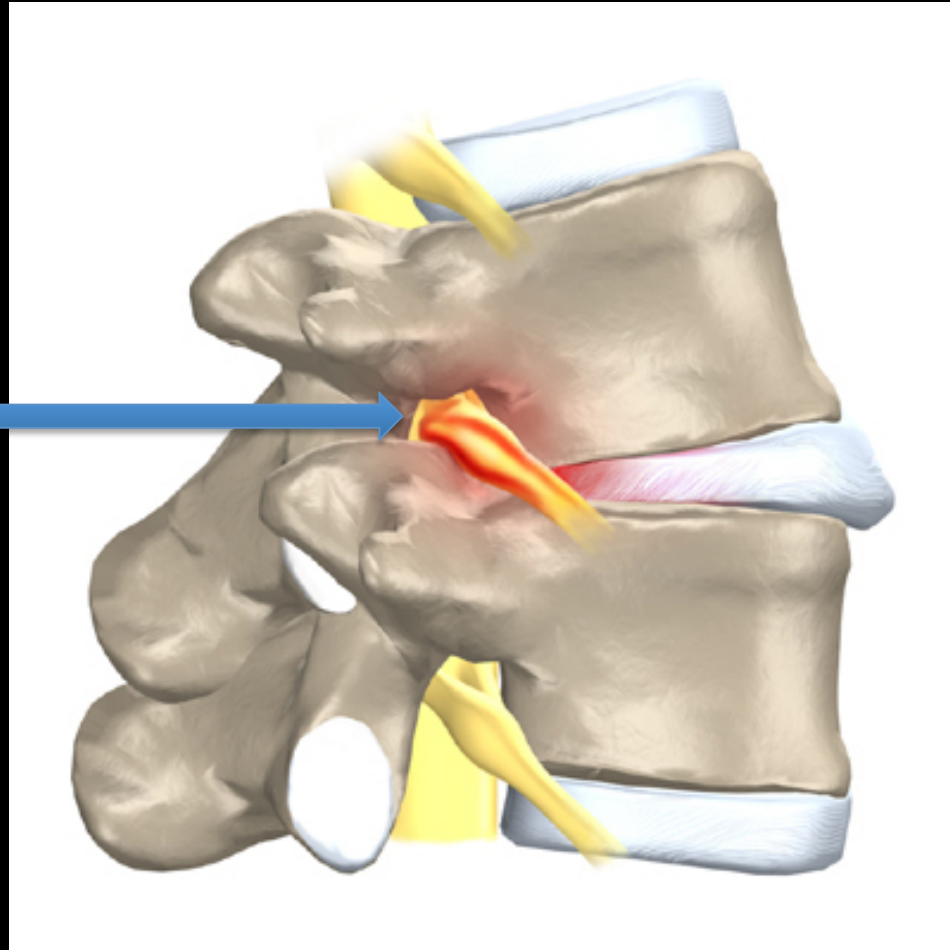

Ved mistanke anlægges KAD og patienten holdes fastende

Naropin

- Ved afslutningen af de bagre lumbale indgreb anlægges evt. lokalbedøvelse med 20-40 ml af stoffet Naropin (ropivacaine) over og under muskelfascien
- Noget af bedøvelsen kan løbe ned til durasækken og give en midlertidig "epidural anæstesi" med lammelse i ben
- Halvveringstiden er ca. 6 timer, så hvis der ikke er sket en markant bedring af den motoriske funktion i løbet af 6 timer efter blokaden anbefales akut CT skanning for at udelukke hæmatom
- Hellere een CT-skanning for meget end een for lidt. Lad tvivlen komme patienten til gode.

Blokade af nerverod eller facetled

TILTAG

- VR-BV tilser pt. postoperativt på opvågningen
- Hastegrad? ABC? Cicatrice? Dræn?
- Neurologiske udfald?
- Kontakte BV (VR, AN, operatør, OP syplej.)
- Nødtracheostomi?
- Shock-behandling, BT? Puls? Hgb?
- MR-skanning?
- Smertepakke? Saroten?
- Lumbalt dræn
- DVT? LE?

Moderat parese/normal muskelstyrke

5: Normal muskelkraft (100% kraft)

4+: Submaximal, overvinder stærk modstand med næsten normal kraft (75% kraft)

4: Moderat kraft, overvinder moderat modstand med halvdelen af den normale styrke (50% kraft)

4-: Svag kraft, overvinder kun let modstand (25% kraft)

Svær parese

3: Ekstremiteten kan overvinde **tyngdekraften**, men **IKKE modstand appliceret af undersøgeren (svær parese)**. Skal kunne bevæge hele bevægebanen.

2: Ekst. bevæges kun hvis tyngdekraften er ophævet

1: Synlig muskelkontraktion men **INGEN** bevægelse

0: Ingen reaktioner (= paralyse)

Tips

Sørg for at pt. er tilstrækkeligt smertedækket i forbindelse med undersøgelsen – OVERTAL!

Parsen omtales f.eks. som "kraft grad 3"

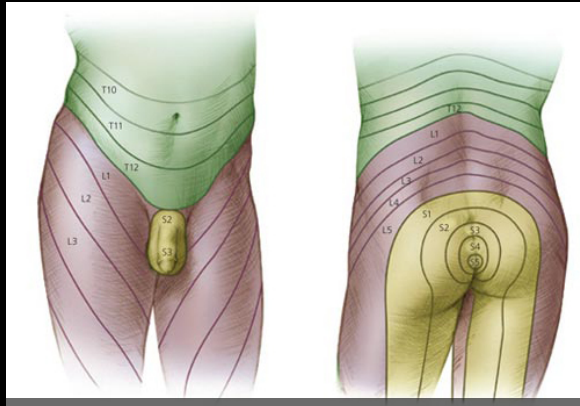
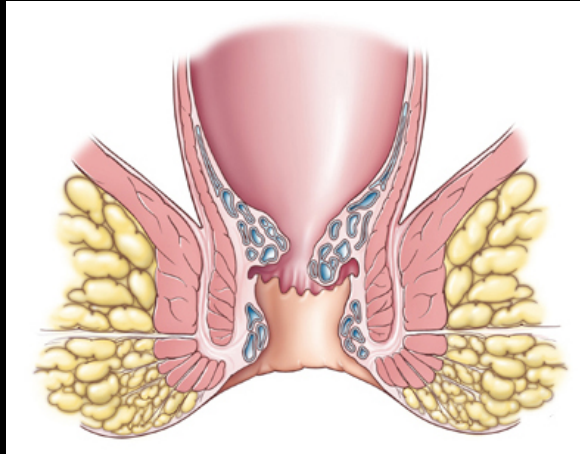
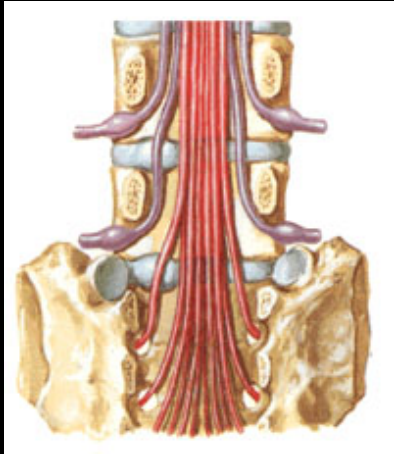
Hvor længe har parsen været til stede?

Ved en svær, nyopstået parese kan det være en god ide at lade patienten faste - indtil sagen er afklaret

CAUDA EQUINA SYNDROMET

Heldigvis utroligt sjældent men alvorligt – giver sfinkterpåvirkning med urinretention (ophævet fornemmelse af blærefyldning, evt. overløbsinkontinens) – slap sfinkter - nedsat perianal sensibilitet – bilat. symp. Akut behandling: Faste, blæreskanning (efter vandladning!), KAD, akut MR eller CT, evt. kontakt til rykirurg mhp. akut operation (inden 6-24-48 timer)

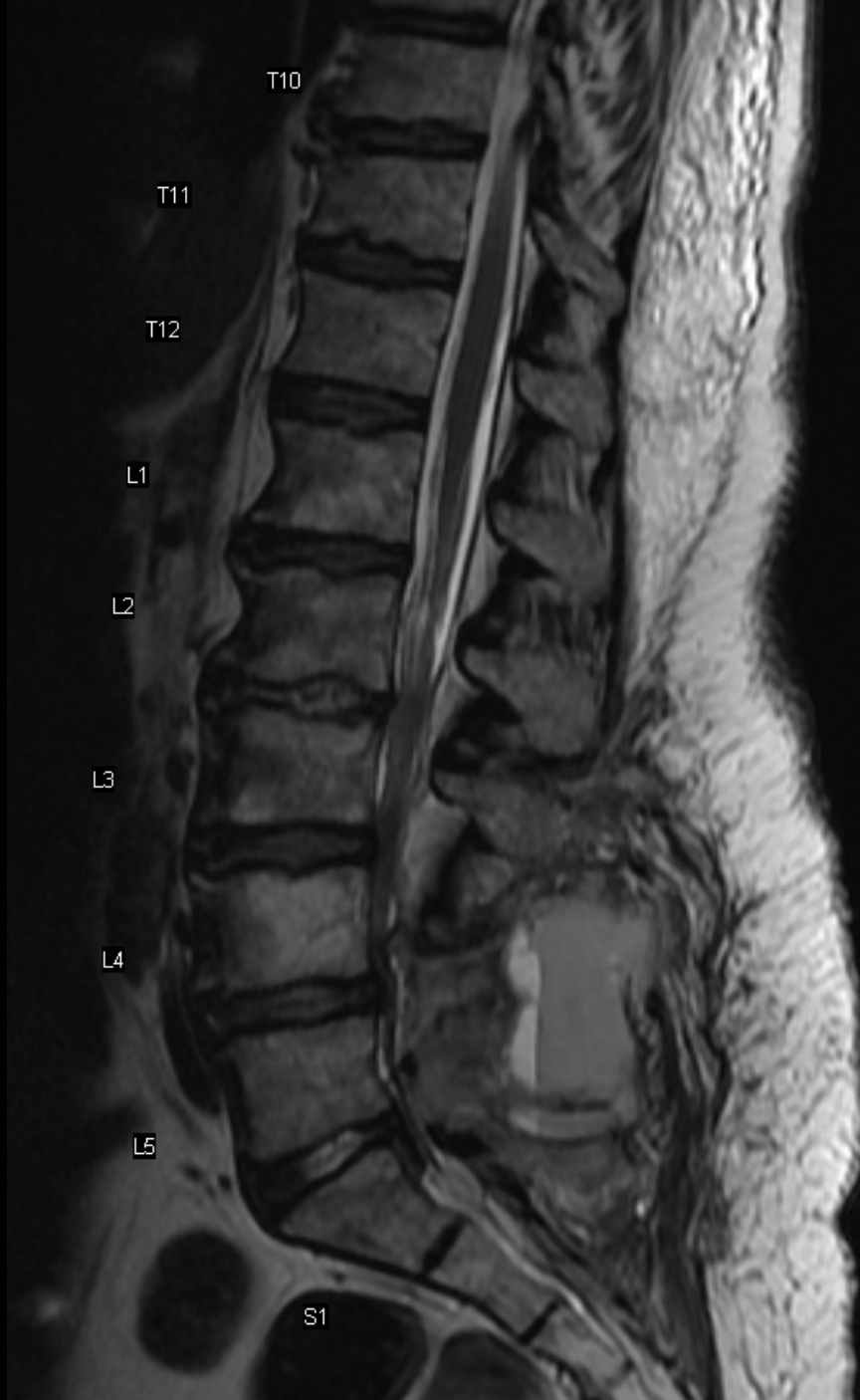
Klinisk diagnose

Ingen UR: risikoen for CES er 1/1.000 !!!

Andre årsager til UR:
Smerter, morfika, BPH

Spørgsmål?